

JULIJANS ZAČESTS

(1914–2004)

Dzimis 1914. gada 2. janvārī Ludzas draudzes Lauču sādžā. Tuvumā ir skaistais Cirmas ezers, kuru no prelāta dzimtajām mājām var labi pārredzēt. Vecāki Ieva un Francis Začesti audzināja sešus bērnus: Julijanam bija trīs brāļi un divas māsas, visi čakli strādātāji. Tomēr lielākā rūpju nasta gulās uz mātes pleciem.

Julijans ģimenē bija vecākais dēls. Pirmo izglītību viņš ieguva Lauču 4-klasīgajā pamatskolā, bet 1926. gadā iestājās Runtortas 6-gadīgajā pamatskolā. 1929.–1933. gadā mācījās Ludzas Valsts ģimnāzijā, kur par direktoru bija Jānis Turkopulis, bet par dekānu Ludzā Antonijs Urbšs.

Pēc ģimnāzijas beigšanas Julijans devās uz Rīgu, lai iestātos Rīgas Katoļu Teoloģijas augstskolā. 1938. gada 3. aprīlī metropolīts Antonijs Springovičs svētā Jēkaba katedrālē Rīgā ordinēja divpadsmit semināra klēriķus, starp tiem arī J. Začestu. Primīcijas dievkalpojums notika Ludzas vecajā baznīcā 22. maijā. Pēc šīm svinībām pagāja vien dažas nedēļas – un 1938. gada 11. jūnijā pilsētā izcēlās ugunsgrēks, un nodega arī koka baznīca.

Katreiz, iebraucot Ludzā, Julijans Začests devās uz šī dievnama altāra vietu un lūdžās. Vienmēr viņš šajā vietā nolika ziedus, tāpat kā to darīja pie Dievmātes statujas, kur savā laikā kā ģimnāzists kopā ar Marijas sodalīcijas brāļiem un māsām kopīgi lūdžās.

Priesteri J. Začesta pirmā kalpošanas vieta bija – skolu un ciema kapelāns Rīgā. Viņš apkalpoja J. Raiņa vidusskolu, Natālijas Draudziņas ģimnāziju, Tirdzniecības tehnikumu un vienu pamatskolu; tāpat Centrālcietumu un Termiņcietumu. 1940. gadā ir vikārs Nautrānos pie dekāna Ignata Dekšņa, apkalpojot Ruskulovu. No 1941. gada jūnija līdz 1942. gada maijam kalpoja Augškalnē, pēc tam līdz 1944. gada martam Stoļerovā. Pēc tam svētās Marijas Magdalēnas draudzē un Pēterniekos.

1945. gada 18. novembrī priesteri arestēja, viņš atradās Stabu ielā, pēc tam pārveda uz Centrālcietumu, kur paziņoja, ka no Maskavas pienācis spriedums: notiesāts uz 3 gadiem, izsūtot uz Komi republiku meža darbos, kur viņš strādāja par krāvēju. Pēc kāda laika J. Začestu pārsūtīja uz Maskavu, ceļa darbos pie Narofominskas. Pēc lietas vēlreizējas caurskatīšanas tika pārvests uz Krasnajas Presņas cietumu.

Pēc atbrīvošanas devās uz Latviju, uz tēva mājām Lauču sādžā. Tēvs pastāstīja, ka viņi ierakstīti «kulakos» un pirms trim dienām konfiscēta visa manta, jo nav varējuši nomaksāt nodokli. Bija atņemti lopi, mēbeles, produkti. Kaimiņiene atnesa gabaliņu gaļas un maizes. Ar to tika pacienāts dēls.

Prelāta Julijana Začesta senči dzīvojuši Nautrānu draudzē – Zaļmuižas pagasta Sološnieku sādžā. Medībās bieži ticies Zvirgzdenes un Zaļmuižas muižnieks. Reiz kāda darījuma rezultātā Julijana Začesta vecvectēvu Zvirgzdenes muižnieks iemainījis pret suni. Vēlāk ierādīta vieta Lauču sādžā pie Cirmas ezera. Šīs mājas viņi kopa un paturēja visos laikos. Tikai pēc Otrā pasaules kara ģimenes piederīgie bija spiesti izklist pasaules plašumos.

Tēvu pēc ierakstīšanas «kulakos» vēl arī notiesāja uz diviem gadiem – atradās Daugavpilī, pēc tam pārvietoja uz Ogri. Pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma tēvs dzīvoja pie meitas Mērdzenes pagastā. Viņš nomira 1956. gadā un apbedīts šavaju kapos. Māte dzīvoja pie dēla Julijana, mirusi Nautrānos 1963. gadā un apbedīta Rēzeknes kapos. Priesteri Juliana Začesta tēva mājas ir nopostītas.

Pēc atgriešanās no izsūtījuma J. Začests 1948. gada 31. decembrī sāka kalpot par prāvestu Nīdermuižā, uz kurieni viņu aizveda Aglonas dekāns Francis Lazdāns. Saimniece, ieraudzījusi jaunieceltā prāvesta vājo un kalsno stāvu, izbrīnā teikusi: «Dekāntēv, Jūs jau mums klericiņu atvedāt?!» Nīdermuižā J. Začestam iedeva apģērbu un citas nepieciešamās mantas.

No 1954. gada 11. maija J. Začests kalpoja Kalupes draudzē, tad vienu gadu Ciskādu draudzē. 1957. gada 21. maijā metro-

polīts Antonijs Springovičs ieceļ viņu par Varakļānu dekānu, bet padomju vara tam nepiekrīt. Nākamā J. Začesta darbvieta ir Rēzeknē.

Bīskaps Pēteris Strods 1960. gada 5. augustā priesteri Julijanu Začestu izvēlējās par savu vietnieku. Septembrī viņš ieradās Rīgā, lai uzņemtos Metropolijas vadību. Metropolijas konsistori viņu izvēlēja par «vicarius capitularis». Par to tika paziņots Romai, un pāvests Jānis XXIII ieceļ dekānu J. Začestu par Rīgas Metropolijas apustulisko administratoru. Bet ar šādu lēmumu nav apmierināts reliģijas pilnvarotais Liepa un pieprasa, lai jaunais administrators slēdz vairākas katoļu baznīcas Rīgā, Jūrmalā un Latvijas laukos. Julijans Začests šo prasību noraidīja. Rezultātā viņš nevar pildīt savus pienākumus. Jāizvēlas jauns kandidāts. No sešiem kandidātiem tiek izvēlēts svētā Jēkaba katedrāles prāvests Julijans Vaivods.

1962. gada 15. novembrī J. Začests devās uz Nautrāniem par dekānu. Tiek sagatavoti bērni pirmajai svētajai komūnijai: 150 vienā grupā. Skolotāji satraukti. Ierosināta tiesas prāva, kas notika Ludzā. Dekānam tiesa nosaka brīvības atņemšanu uz divi gadiem nosacīti. Dekāna palīgam vikāram Pēterim Gugānam tiesas spriedums – pusotra gada kolhoza darbos Rundānos.

Monsinjors, prelāts Julijans Začests 1964. gada 2. martā pārcēlās uz Līvāniem. Par prelātu viņu iecēla pāvests Pāvils VI, izsakot atzinību par svētīgo darbu katoļu Baznīcas labā. 1988. gadā prelāts J. Začests nosvinēja 50 gadu priesterības jubileju Līvānu baznīcā. Bija arī pateicības dievkalpojums Ludzā – nodegušās baznīcas altāra vietā. Līvānos prelātam pienāca pensijas gadi.

Sagaidījis sava mūža 90. gadu, Julijans Začests savu dvēseli atdeva Dievam 2004. gada 21. jūnijā. Viņu izvadīja no Līvānu baznīcas ar pienācīgu godu un apbedīja baznīcas dārzā. Uz kapa ir pieminēklis.